

EIENDOMSPRISEN 2019

Jury: Egil Herman Sjurson, Hans Martin Moxnes, Cecilie Andersson

Organisatorer: Pål Møller Christensen, Oddbjørn Sæbø

Med denne prisen setter vi dette året søkelys på hvordan dere, som stand, gjennom næringsbyggutvikling, bygger kompetanse og kvaliteter gjennom forvaltning.

I Japan har de et Shinto tempel (Ise Jingu) som hvert 20. år blir revet og bygget opp igjen. Det har de holdt på med i minst 1300 år, og på den måten bygger de fellesskap, kulturell kontinuitet og holder håndverkstradisjoner i hevd. Hele rive- og byggeprosessen ses som en religiøs seremoni, og etterfølger de mer håndverksmessige forberedelsene som har tatt 8 år, før bygget kan rives og reises på bare noen dager, uten en eneste skrue, alt passer.

Vi har også en rik kulturarv å ta vare på, og våre egne måter å gjøre det på. I Norge er Bergenskolen (1910-1940) en viktig milepæl innen arkitekturhistorien. Den kan sies å være en forlengelse av Arts and Crafts bevegelsen i England som ønsket å gjenreise de estetiske kvalitetene i håndverket. Med sine bygg innlemmet Bergenskolen kunnskap om lokal byggeskikk og fornyet lokale håndverkstradisjoner, man kan se noe gotisk, noe stramt og rent, noe solid i dette språket, som passer godt med preferansene folk har til utførelse i dag, når vi igjen klarer å se verdien i gode materialer og godt håndverk. Et av hovedverkene innen Bergenskolen var **Handelens og Sjøfartens hus** som ble ferdigstilt i 1931, i Bergen Sentrum. Dette er et storslagent bygg med generøse romlige kvaliteter, som har beholdt mange av de fine detaljene fra dengang.

Det ble tegnet av Bredo Greve som sto for flere viktige bygg og institusjoner under nasjonsbyggingen Norge, som hovedbygget til NTH i Trondheim, Kunstindustrimuseet og teatercafeen i Oslo.

Nå, med en global interesse for 'the New Nordic', innen mat, klær, design og arkitektur trenger vi å forstå hvilke verdier vi bygger videre på i vår nordiske palett av sanselige romlige og materielle kvaliteter. Vi trenger rom for refleksjon og sted for erfaring. På **Grand konferanse- og selskapslokaler** ser vi dette, allerede i porten, med den majestetiske svarte marmorbuen, etterfulgt av en ekte rotunde, inn i en hall med det hviteste marmorgulv, og en parade av flotte lampetter.

Sånn er det tenkt og bygget en gang i 1931, og igjen tenkt og bygget nå i 2018, men etterhvert som vi får prosjektet presentert forstår vi at dette ikke bare er en nennsom restaurering, men en storstilt ombygning som ivaretar og løfter frem intensjoner og ambisjoner og bidrar til at bygget og dets funksjon fortsatt er aktuelt 88 år etter at det ble bygget. Det er næringsbyggutvikling!

Grand har blitt rehabilitert teknisk og interiørmessig, og det vil si at det har vært gjennom en fullstendig *make-over* der marmorgulv er slipt, intrikate panelvegger er tatt ned og satt opp igjen, nye anretningskjøkken er installert. Bygget har fått innlemmet en ny heis gjennom tre etasjer, nye publikumstoalletter, nytt ventilasjonsanlegg og nye ledningsføringer i vegger og gulv. Grand har blitt et høyteknologisk bygg som svarer på dagens krav til funksjonalitet, kamuflert bak en fasade av dyktig utført puss og tidsriktige farger. Under gedigne heltregulv, bak de gamle kassetveggene og i de imponerende himlingene er det gjemt moderne fasiliteter.

Like mye som Bergenskolen var med på å løfte frem kvaliteten i håndverket kan man kanskje si at den var med på å bygge en stolthet over den lokale handlekraften, og det er den man i denne ombygningen har klart å videreføre på imponerende vis.

Det ser vi i Grand's storstilte veggmalier, freskene av Arne Wallem Lofthus. Det ser vi i materialvalg som marmor, mur, forseggjorte treprofileringer og sirlig smidd jern. Som fremstår like

håndverksmessig brilliant i dag, etter omarbeidingen, der nye generasjoner håndverkere har vært i sving. De opprinnelige møblene fra Christopher Knag's møbelfabrikk i Bergen er restaurert. De representerer både en historisk forankring og fungerer som forbilder for nye generasjoners formgivere. Materialer, utførelse og interiøret kvitterer ut med soliditet, ro og tyngde. Helhetsinntrykket er storslagent avdempet og behagelig sobert. Foran i den store salen under en nedsenket himling fant man frem til en stedstøpt betong-ring-himling som må ha vært et imponerende svennestykke av en fagprestasjon engang. I rehabiliteringen er den tatt vare på og vist frem. Som Saturns ringer svever den under taket, ikke påtrengende, men finurlig oppløftende.

Når juryen har valgt å hedre dette prosjektet er det fordi det insisterer på å ta vare på kvaliteter og klarer å dyrke lokalt håndverk og lokale ressurser på en måte som forvalter en kulturarv for fremtiden. Og dere må stå klare for å gjøre det igjen om 88 år, for nye tider må igjen og igjen bli minnet på at vi sammen forvalter en kulturarv gjennom vår byggutvikling.

Hvis dette er den nye Bergensskolen så postulerer den at bærekraft kan være handlekraft!

GRATULERER GRAND!